

Vítejte!



Výstava fotografií novináře Víta Pohanky
pořízených za 15 let cestování po americkém Západě.

Galerie Vinohradská 12, od 3. července do 31. srpna 2023.
Kurátor a grafická spolupráce: Jan Pohanka

Magie amerického Západu

Nejdřív, jedno vysvětlení nebo upřesnění: „Ten Pohanka nezná pravopis!“ mohl by si někdo myslet, když vidí název výstavy a velké „Z“ v slově Západ. Obecně samozřejmě platí, že v češtině píšeme světové strany malým písmenem. Ale tohle velké „Z“ je tady záměrně a není to chyba. Podle mého názoru je ta část Ameriky tak jedinečná a osobitá, že si to velké „Z“ rozhodně zaslouží. Když Američani mluví nebo píšou o historii nebo významu Západu, také používají ve slově „West“ velké „W“. Americký Západ je pro mě regionem, podobně jako moje rodná Vysočina, kterou koneckonců taky píšeme s velkým písmenem. A teď už tedy ta zpověď.

Od klukovských let jsem snil o tom, že aspoň jednou přejezu autem přes Spojené státy od východu na západ nebo naopak ze západu na východ. A mě se Vám ten sen nesplnil jen jednou nebo dvakrát, třikrát ani čtyřikrát. Já jsem tu Ameriku ve službách Českého rozhlasu takhle přejel pětkrát, vždycky tam a zpátky, takže se mi ten sen splnil vlastně desetkrát!

Nekonečné pláně Středozápadu od Apalačského pohoří po Skalisté hory můžou být hodně monotónní, ale na těchto cestách jsem se nikdy nenudil. Určitě jsem nebyl zklamaný, že jsem se tam vydal. Párkrát jsem měl někoho s sebou, ale většinou jsem cestoval po Americe sám a společnost mi dělaly jen audioknihy a nekonečné míle silnic a dálnic. Často jsem musel letět rychle na nějaké místo, kde se něco dělo, ale když to jen trochu dávalo smysl, raději jsem jel autem. Kolegové Michal Kubal a Petr Klíma z České televize, kteří tam v té době byli taky, si ze mě začali dělat legraci a říkali mi Kerouac: odkaz na kultovního spisovatele beatnické generace a jeho román "Na cestě".

Měl jsem také to obrovské štěstí, že tyto cesty byly součástí mé práce. Natačel jsem při nich reportáže o všem možném, posílal rozhlasové zprávy, po kterých byl u nás doma v Česku stále velký hlad. Bylo to nejintenzivnější období mého pracovního i osobního života. A i když jsem byl pořád na cestách a často jsem vyjížděl z domu, moje žena a děti na mě kvůli tomu nezanevřely. Ameriku si z Bethesdy na předměstí Washingtonu také zamilovali. Prostě jsme se tam nějak "zaháčkovali" a ne a ne to přejít.

Nerozumějte mi prosím špatně: nejsem do Ameriky slepě zamilovaný. Jsou věci, které se mi na ní nelíbí. Na základě vlastní zkušenosti ale tvrdím, že je v té zemi přibližně stejně vysoké procento lidí, kteří jsou protivní nebo řekněme žijí nějakém hlubokém omylu, jako v Česku nebo v kterékoli jiné zemi. Stejně tak jsou tam lidé naprosto skvělí a otevření. Jen ty extrémny jako by byly výraznější než jinde. Obézní lidé jsou možná tlustší, laskaví lidé jsou laskavější, hlupáci jsou ještě hloupější než u nás. Ale když někdo dosáhne na dobré americké vzdělání, ať už díky plné peněžence nebo čistě díky talentu, má k dispozici ty nejlepší školy na světě. A přitom všem se může volně a bez jazykových bariér pohybovat a podnikat něco, co ho baví, v té obrovské a rozmanité zemi.

Po letech cestování a kočování kvůli práci novináře a zahraničního zpravodaje jsem se konečně v roce 2017 usadil doma na Vysočině. Už mi není dvacet a myslel jsem, že budu cestovat pracovním jenom do Prahy, Brna a jiných míst v republice. Ale není to tak jednoduché. Nemůžu se jen tak usadit a nechtít někam znovu vyjet. A z nějakého důvodu mi po všech těch zkušenostech z různých zemí nejvíce chybí Amerika a z ní ten Západ.

Někdy se třeba vydám na Devět skal, tuhle část Vysočiny mám opravdu rád. Ale když vyjdu na skálu a podívám se na krajinu, vzpomenu si na výhledy od hrobu Buffalo Billa nad Denverem v Coloradu na svazích Skalistých hor. Na západě, severu a jihu jsou pro mě najednou hřbety a zalesněné svahy "Rockies", na východě nekonečné, lehce zvlněné pláně kdysi nedotčených préríí. A to všechno mám před očima, i když se ve skutečnosti přes les dívám na Svratku a Kameničky na obzoru.

Stalo se mi taky třeba, že jsem se vydal na kajaku na Velké Dářko nebo Sázavu, s hlavní melodií filmového Posledního Mohykána ve sluchátkách. I když jsem už hodně na severní straně padesátky, probudil se ve mně najednou kluk a na pár hodin byl ze mě Natty Bumppo tedy Sokolí oko a Čingačkúk, v jedné osobě, z Dářka se stalo jedno z Velkých jezer, ze Sázavy Missouri.

Nemůžu prostě dostat Ameriku z hlavy a z nějakého důvodu mi doma v Česku nejvíce chybí ty právě ty nekonečné prostory, hory a pláně Wyomingu a Montany, řeky, lesy i pacifické pobřeží Kalifornie, Oregonu a Washingtonu, stejně jako pouště a na první pohled nepřátelské, skalnaté pustiny Utahu, Arizony a Nového Mexika. Tyhle vzpomínky nedokázala přehlušit ani třeba putování Transsibiřskou magistrálou, cesta do Indie nebo Thajska.

Abych to shrnul: opravdu se cítím doma jen na své rodné Vysočině uprostřed České republiky uprostřed Evropy. Ale jsem také odsouzen k tomu, že jdu životem s Amerikou v srdci. Nejsíš

se toho už nikdy nezbavím a i ty fotky, které jsem tady pro Vás rozvěsil, to asi výmluvně potvrzují. Budu moc rád, když na ně budete reagovat. E-mail snadno najdete na vitpohanka.com, najdete mě i třeba na Facebooku nebo na Twitteru. Hlavně ale doufám, že si pohled na ty fotky aspoň trochu užijete a třeba se i něco nového, co jste nevěděli, dozvíte.